

tikel, i Tale efter Tale, har nu hele det nuværende radikale Parti i Frankrig til-egnet sig, det Parti, der har Herriot i Spidsen for Statens Styrelse for Tiden. Det udtrykkes saaledes — det er et Punkt paa Programmet for det radikale Venstre i Frankrig —, at det lønnede Arbejde maa forvandles til det associerede Arbejde, *le travail salarié* maa forsvinde og afløses af *le travail associé*. Jeg kan daarligt udtrykke det rigtigt paa Dansk, derfor tillader jeg mig for en Gangs Skyld at bruge de fremmede Ord. Man forstaar jo nok, hvad Meningen er, men man kan daarligt udtrykke det saa kort og knapt og klart paa Dansk som paa det franske Sprog. Det lønnede Arbejde skal forvandles til associeret Arbejde, til Samfundsarbejde, det er den store Reform, der nu staar for i alle kapitalistiske, industrielt udviklede Lande. De franske Radikale erklærer, at det er en ganske meningsløs Samfundstilstand, at der er Hundredetusinder af Samfundets Medlemmer, det store Flertal af Befolkningen, som arbejder uden at have Ejendomsret til de Midler, de arbejder med, eller til den Jord eller de Fabrikker, hvor de arbejder, uden at have noget som helst med Ledelsen at gøre, uden at ane, hvor de Varer kommer hen, hvad der gøres med de Varer, de frembringer. Det er en fuldkommen sindssvag Samfundstilstand og fuldkommen uholdbar. Man har heller ikke haft den alle Dage. Der har været Perioder i det gamle Bondebrugs og i det gamle Haandværks Tider, da man slet ikke havde en saadan Ordning, da Arbejdsmidlerne, Arbejdsredskaberne, Arbejdsgrundlaget var knyttet til Arbejderne personlig. Dette er forsvundet under den store industrielle og kapitalistiske Udvikling. Dette Baand mellem Arbejderne og Arbejdsredskaberne, Arbejdsmidlerne maa atter knyttes. Det er Socialismens Idé, det er Socialismens Program, det er Socialismens Maal. Som den højtærede Statsminister sagde, vil den nuværende Regering en demokratisk Samfundspolitik. Ændrer vi det med et fremmed Ord, der siger det samme, saa er det en demokratisk Socialpolitik. For mig er det omtrent det samme, som om man vilde sige en social-demokratisk Politik. Man sætte „social“ for eller bag, det er mig ganske ligegyldigt; vi strides jo ikke om Ord, hverken om „socialdemokratisk“ eller „demokratisk-social“, hverken om „Socialisme“ eller „Social-Radikalisme“, eller hvad man vil kalde det. Selvfølgelig har vi vore Maal, vore Principper, vore Ideer; og hvem kunde dog tænke, at vi

skulde blive anderledes, fordi vi var blevet Ministre eller vort Parti var blevet Regeringsparti? Man forandrer dog ikke sig selv. En Fisk giver sig ikke pludselig til at aande med Lunger, et Pattedyr ikke til at aande med Gæller. Vi er nøjagtig de samme i Dag, som vi var før den 11. April, nøjagtig. Vore Anskuelse er fuldkommen ens, selvfølgelig! Hvem kunde dog tænke sig noget andet? Men vi er som altid vilige til at arbejde sammen med andre, der vil et Stykke frem ad den fælles Vej. Vi ønsker vort Program virkeliggjort, i første Linie Odense-Programmet, i den Udstrækning og i det Tempo, som Forholdene tilliggør. Det sagde vi før Valget, det har vi gentaget efter Valget, og det er stadig vor Politik. Derfor glæder det mig, at der ogsaa fra radikal Side lyder Røster som det ærede Medlem Hr. Dahlgaards, der netop siger, at vi maa ind paa en helt ny Vej, at Lønarbejderens Stilling maa grundig forandres, han maa blive Meddeltager i Bedriften. Der vil, naar Forslaget kommer til første Behandling, blive Lejlighed til at drøfte alt dette nærmere. Baade det ærede Medlem Hr. Jønson og det ærede Medlem Hr. Dahlgaard nævnte baade Deltagelse i Bedriftens Ledelse og Udbyttedeling. Jeg har ment det rigtigst at tage eet Skridt af Gangen, og det Lovforslag, som jeg vil have den Ære om kort Tid at forelægge, vil kun omhandle Adgang til Delagtighed i Bedriftenes Ledelse, det vil kun være et Forslag om Bedriftsraad. Men til de ærede Medlemmer Hr. Dahlgaard og Hr. Jønson vil jeg sige, at jeg paa ingen Maade er nogen principiel Modstander af Tanken om Udbyttedeling. Det ærede Medlem Hr. Dahlgaard og andre har maaske, ligesom jeg, i de sidste Dage læst en meget velskreven og interessant Bog af en københavnsk Fabrikant og Grosserer Mørup, som har praktiseret Udbyttedeling i sin Virksomhed; han vil ganske vist ikke have det gennemført ad Lovgivningens Vej. Jeg havde, da jeg var i Svejts, Lejlighed til at se en Chokoladefabrik, Toblers Fabrik i Bern, hvor baade Bedriftsraad og Udbyttedeling er praktiseret, og Forsøg derpaa er jo gjort rundt omkring i Verden, nogle vellykkede. Jeg er ikke principiel Modstander af Udbyttedeling, men jeg har ment det praktisk at tage eet Skridt af Gangen. Imidlertid, hvis de ærede Medlemmer vil være i Stand til positivt at formulere et praktisk gennemførligt Forslag ogsaa om Udbyttedeling, skal det være mig en stor Glæde at optage en Forhandling derom. At Vanskelighederne der er større end